

Bijlage 1 – geschiedenis van het museum

Noot voor de leerkracht: waarom is het van belang om deze geschiedenis te vertellen?

Het is goed om te begrijpen dat musea geen onveranderlijke instituten zijn waar 'de' geschiedenis wordt verteld door een autoriteit die alles weet. Musea, ook de hele grote, zijn in oorsprong verzamelingen, bijeengebracht door mensen, en de verhalen die daar verteld worden, worden door mensen gemaakt. Een klein museum als dat van Bleiswijk staat heel dicht bij die oorsprong én ook heel dichtbij de gemeenschap van wie de geschiedenissen worden verteld.

35 jaar geleden zijn een paar mensen in Bleiswijk een Oudheidkundige Vereniging begonnen. Dat is een speciale club van mensen die meer willen weten over de geschiedenis van hun dorp of stad. Die mensen gaan dan samen heel veel lezen en spullen verzamelen over de geschiedenis. Veel dorpen en steden hebben een oudheidkundige vereniging.

Al gauw kreeg de Oudheidkundige Vereniging een eigen Oudheidkamer (1986). In die kamer maakten ze een piepklein museumpje met de oude spullen die ze verzameld hadden. En die Oudheidkamer zat zelf ook weer in een bijzonder en oud gebouw: het huis van de bovenmeester, naast Gemeenteschool 1 aan de Dorpsstraat. De school werd niet meer als school gebruikt en in het huis van de bovenmeester woonde geen meester meer.

Op de foto's in de museumkoffer kun je de oude school en het huis zien (1880).

Veel mensen vonden het heel leuk dat er nu een museum was, ook al was het maar klein. En steeds meer mensen kwamen oude spullen en foto's brengen. Soms kwamen er mensen van wie de opa en oma waren overleden, en die op zolder spullen hadden gevonden. Die dingen brachten ze naar het museum. Of mensen die gingen verhuizen, en die zeiden: deze spullen horen hier, we nemen ze niet mee. En zo kreeg het museum steeds meer spullen.

Maar toen werd de school en het huis van de bovenmeester gesloopt (in 2008, hoe lang is dat geleden?). Het museum moest toen verhuizen: ze gingen met alle spullen naar een gebouw dat vroeger een bank was geweest en dat leeg stond. Dit gebouw heet Sociaal Cultureel Centrum De Snip en zit aan de Dorpsstraat 5-7.

Wist je trouwens dat: zorgen voor dat museum heel veel werk is? En die mensen doen dat allemaal gratis want zij zijn vrijwilligers. Waarom doen zij dat?? Als je het aan ze vraagt, zeggen ze: omdat ik het belangrijk vind om de geschiedenis te bewaren. En dat andere mensen, bijvoorbeeld de kinderen, daar ook over kunnen horen, en foto's en spullen kunnen zien. Wij hebben veel herinneringen aan vroeger, en we vinden het fijn om die door te vertellen aan anderen.

Maar nu moet het museum weg uit De Snip. Ook dit gebouw zal gesloopt worden. Weer moeten alle spullen worden ingepakt. In dozen en in kratten. Er komt wel een nieuwe plek voor het museum, maar voorlopig is die er nog niet.

Bijlage 2 - Museum

2 ingelijste foto's

Het huis van de bovenmeester, op de begane grond zat de “Oudheidkundige Vereniging Bleiswijk”.

De gemeenteschool aan de Dorpsstraat, hiernaast (links op de foto) stond het huis van de bovenmeester. De school is in 1880 gebouwd en in 1956 gerestaureerd.

Na de bouw van de nieuwe Anne Frankschool aan de Lijsterlaan deed de oude school nog jaren dienst als gemeenschapshuis de 'Vluchtheuvel' en bood onderdak aan een groot aantal verenigingen en stichtingen.

In het woonhuis werden op de benedenverdieping de “Oudheidkundige Vereniging Bleiswijk” en bovenverdieping de Scouting gehuisvest. In 2008 is het gehele complex gesloopt.

Huishouden (vrouwenwerk)

Strijkijzer

Strijken deden de mensen al héél vroeger. In de Prehistorie deden ze dat met een grote steen. Dit strijkijzer is ongeveer 150 jaar oud. Het klepje kan open en dan werden er gloeiende kolen in gedaan. Zo werd het strijkijzer heet. Er bestonden ook strijkijzers die gewoon plat waren, die werden warm gemaakt op de kachel. Dat werkte eigenlijk beter, want uit strijkijzers zoals deze kwam rook en soms werd de was er vies van.

Sunlight zeep

Tegenwoordig hebben we allerlei soorten schoonmaakmiddel: wasmiddel voor in de wasmachine, wastabletten voor in de afwasmachine, afwasmiddel, flessen allesreiniger. Vroeger, 150 jaar geleden, deden ze alles met één blok zeep. De huisvrouw haalde daar een stukje af, dat deed ze in een soort grote dichte zeef (op de foto het hele blok, maar dat schijnt niet gebruikelijk te zijn geweest), en daarmee ging ze kloppen in een emmer of teil met warm water. Vandaar de naam zeepklopper. De zeep loste op en zo kwam er schuim in het water. Daarmee kon ze de was doen, de afwas, het huis boenen...

Landschap

Turf/veen

Als je nu een stukje het dorp uit gaat zie je vooral weiland en akkerland met slootjes (en op dat land staan vaak kassen). Vroeger zag het er hier anders uit. In plaats van weilanden hadden we veen. Dit

zag eruit als een moeras. Er groeide riet en andere planten, je zag veel plassen, het land was nogal nat. Toen hier mensen kwamen gingen ze dat land droog maken door er sloten in te graven. Het water liep naar de sloten en het land werd droog. Toen ze gingen graven in de grond kwamen ze erachter dat dat hele speciale grond was, het was een enorm dikke laag van oude planten, die vroeger hier gegroeid hadden en dood waren gegaan. Er was in duizenden jaren telkens een nieuwe laag op gekomen. Die dikke laag, die we veen noemen, kun je uitgraven en neerleggen en dan droogt het. Het gedroogde veen noemen we turf. Turf kon je in de kachel stoppen want het brandde goed. Of nou ja, goed: er kwam veel dikke stinkende rook vanaf. Maar ze hadden niks anders en het gaf in ieder geval warmte.

Spelen en vrije tijd

Houten tol

Vroeger was dit heel populair speelgoed. Je moest een touw om de tol draaien (dat noemden ze een zweep) en dan op precies de goede manier een ruk aan het touw geven zodat de tol al draaiend, op zijn punt, op de grond terecht kwam. Jouw overgrootouders hebben hier vast wel mee gespeeld, vraag het maar eens! Een oudere meneer uit Nootdorp weet het nog goed: 'Ze vlogen regelmatig door de lucht, daarmee zou je nu niet meer kunnen spelen op straat, met al die geparkeerde auto's langs de stoep...'

Houten schaatsen

Vroeger schaatste iedereen op zulke schaatsen. Je moest ze onder je schoen binden. Sommige mensen noemden ze gewoon: 'houtjes'. Als je oudere mensen vraagt naar het schaatsen dan hebben ze hier vaak wel verhalen over! Een mevrouw uit Nootdorp vertelt: 'Die schaatsen heb ik nog gebruikt. Toen ik jong was, kwamen die kwamen die witte kunstschaatsen en noren net opzetten, maar die waren erg duur. Mijn ouders hadden daar geen geld voor, die paar keer per jaar dat we gingen schaatsen. Dat was in de jaren '70. Ik vond het schaatsen nooit leuk, kreeg altijd als snel hele koude voeten en tenen, dus hield ik het nooit lang vol. We hebben wel een winter op de straat kunnen schaatsen, toen had het zo erg gevroren nadat er sneeuw gevallen was dat we op de schaats naar school zijn gegaan.' En een meneer vertelt ook nog dat de houten schaatsen bij hun thuis geen houtjes werden genoemd, 'gewoon Friezen of later houten Noren). Een ramp wegens de herhaaldelijk brekende bandjes en het steeds weer opnieuw moeten onderbinden met verstijfde vingers van de kou...'

Medaille 30 km Molentocht de Rottemeren (ca. 2010)

Als het ijs op de Rottemeren dik genoeg is, dat wil zeggen minimaal 12 centimeter, organiseert de IJsclub Zevenhuizen samen met IJsclub Bleiswijk de Molentocht Rottemeren. De IJsclub Bleiswijk bestaat al sinds 1885. Deze medaille is behaald door iemand die 30 kilometer heeft geschaatst in 2010. Daar was hij of zij vast wel trots op. Kijk eens goed naar de schaatsen die het figuurtje op de medaille aanheeft. Het lijken wel houten schaatsen.

Pijpje met stuk steel

Pijpen van dit model zijn al honderden jaren oud (dit pijpje is minder oud natuurlijk...). Al vanaf 1600 (meer dan 400 jaar geleden) werden er in ons land pijpen gebakken van klei. Dat gebeurde vaak in Gouda. Tabak was 'ontdekt' in Amerika (dus vanaf het einde van de 15^e eeuw). In het 'kopje' van de pijp werd de tabak gedaan, die werd aangestoken, en dan kon de roker de rook door de lange steel naar binnen zuigen (die steel was heel lang en heel breekbaar!). Pijproken is honderden jaren lang

enorm populair geweest. Een leuk verhaal van Gerrit, de voorzitter van het museum, is dat vroeger jongens die met een meisje wilden trouwen, van haar vader de opdracht kregen om naar Gouda te schaatsen (in de winter dus...), daar een pijp te kopen en daarmee terug naar huis te schaatsen. Als de steel dan heel was gebleven, dan wist de vader dat die jongen wel wat in zijn mars had...

Op deze foto uit de Goudse Canon zie je een man (in ongeveer 1950) die een pijp rookt. Achter hem zie je een bord met allemaal modellen van pijpen die te koop waren.

Huis

Stukje tegel

Een stukje tegel dat vroeger misschien in een keukenmuur zat, of achter de kachel. Je ziet een kind dat nét met de zweep de tol aan het draaien heeft gebracht.

Op het plaatje zie je een hele tegel van een tollend kind, deze staat op de site van het Nederlands Tegelmuseum. Dit is een hele oude tegel, uit de tweede helft van de 17e eeuw.

School

Leesplankje

Met zo'n leesplankje leerden de kinderen vroeger lezen. Er hoorden allemaal losse lettertjes bij, zodat je de woorden die erop staan zelf kon leggen op richels op het plankje. Dit leesplankje is

ongeveer 100 jaar oud. Kijk samen naar de plaatjes op het plankje. Je kunt woorden bedenken die nú op een leesplankje zouden staan (Does wordt poes? Teun wordt neus?).
Op de foto zie je twee oude leesplankjes met de lettertjes er nog bij. Je ziet dat het leesplankje niet altijd hetzelfde is geweest. Het bovenste plankje is ouder. De leesplankjes gingen met hun tijd mee.

Boekjes 'leren lezen' groep 3

De dochter van de voorzitter van het museum heeft hiermee leren lezen.

Naam:	Naam:
Naam:	Naam:
Naam:	Naam:
Naam:	Naam:

Bijlage 4

Oude foto

Dit was het huis van de meester. In dit huis zat het museum.

Oude foto

Dit was de oude school. Naast de school stond het huis van de meester.

Strijkijzer

Dit is een strijkijzer van ijzer. Er kunnen hete kolen in.

Zeep

Dit is oude zeep. Je kon er kleren mee wassen en de afwas doen en het huis schoonmaken.

Turf

Turf is oude planten. De mensen deden dit in de kachel. Het kon branden.

Tol

Dit was speelgoed om buiten mee te spelen. Je had ook een touw nodig.

Schaatsen

Alle mensen hadden zulke schaatsen. Ze zaten onder je schoenen.

Medaille

Een medaille voor iemand die 30 kilometer had geschaatst.

Pijp

Met deze pijp konden mannen roken. De steel was heel lang.

Stukje tegel

Op de tegel staat een kind met een touw. Het kind speelt met een tol.

Leesplankje

Met het leesplankje leerden kinderen lezen. Ze legden letters op de woorden.

Leesboekje

Een leesboekje voor op school.